

ГИЙОМ АПОЛИНЕР
РОЗАТА НА ХИЛДЕСХАЙМ
ИЛИ СЪКРОВИЩАТА НА
ТРИМАТА ВЛЪХВИ

Превод от френски: Мария Коева, 1985

chitanka.info

Имало към края на миналия век в Хилдесхайм, близо до Хановер, една девойка на име Илзе. Светлорусите ѝ коси били със златисти отблясъци и напомняли лунна светлина. Гъвкавата ѝ снага била източена и стройна. Била белолика, приветлива и засмяна, с очарователна трапчинка на пухкавата брадичка и със сиви очи, които, макар и не изключително красиви, подхождали на овала ѝ и неспирно трепкали като птичета. Несравнимо било изящството ѝ. Както повечето немкини, тя била не особено добра домакиня и шиела много лошо. Когато привършела къщната работа, сядала на пианото и пеела досущ като сирена или пък четяла и тогава приличала на поетеса.

Когато говорела, немският, наричан още „език на конете“, звучал по-нежно от италианския, който минава за език на дамите. А тъй като произношението ѝ било хановерско, при което „с“ никога не излиза като „ш“, говорът ѝ притежавал същинско обаяние.

Баща ѝ някога ходил в Америка и там се оженил за англичанка, а после, подир години, се завърнал в родната страна, за да се засели в бащината къща.

Хилдесхайм е едно от най-хубавите градчета на света. С цветно боядисаните си къщи, странни по форма и с несъразмерно високи покриви, то сякаш е излязло от някоя приказка. Кой пътешественик би могъл да забрави гледката на площада пред кметството, чиято живописност е сякаш готова обстановка за поетични изживявания?

Както почти всички къщи в Хилдесхайм, домът на родителите на Илзе бил много висок. Покривът, почти отвесен, надхвърлял по размер цялата фасада. Прозорците без капацы се отваряли навън. Те били многобройни, с малки разстояния помежду си. По вратите и гредите имало дърворезби на благочестиви или разкривени лица, с разяснения в старинни немски стихове или с латински надписи. Виждали се Трите християнски добродетели^[1] и Четирите основни добродетели^[2], смъртните грехове, четиримата евангелисти, апостолите, свети Мартин, който дава ризата си на просяка, света Екатерина със своя чекрък, щъркели, гербове. Всичко било оцветено в синьо, червено, зелено и жълто. Етажите се издавали един над друг, така че къщата приличала на обърната стълба. Била пъстроцветна и забавна.

Илзе дошла съвсем малка в този дом и израснала в него. Щом навършила осемнадесет години, славата на хубостта ѝ се разнесла до Хановер, а оттам — до Берлин. Всички, които идвали да разгледат

красивото градче Хилдесхайм, хилядолетния му розов храст и съкровищата на катедралата, не пропускали да се отбият при девойката, наричана Розата на Хилдесхайм, и да ѝ се полюбуват. Много пъти я искали за жена, но тя със сведени очи неизменно отвръщала на баща си, изтъкващ качествата на последния жених, че иска още да си остане мома, за да се порадва на младостта. Бащата казвал:

— Грешиш, но постъпи както желаеш.

И женихът бивал забравен.

Когато Илзе се завръщала от разходка, всички издялани по къщата глави ѝ се усмихвали за добре дошла. Греховете викали в хор:

— Виж ни, Илзе. Ние наистина представяме седемте смъртни гряха. Но тези, които са ни изваяли и изписали, сами не са носили в сърцата си достатъчно зло, за да бъдем действително пагубни. Виж ни. Ние сме седем прегрешения, седем дреболии. Не се опитваме да те изкушим. Напротив. Ние сме тъй грозни!

Християнските и мирските добродетели, уловени ръка за ръка като на хорце, пеели:

— Ринги, ринги, рае. Ние седемте представляваме твоята добродетел. Погледни ни, усмихни ни се. Никоя от нас не е красива като теб. Ринги, ринги, рае.

Ала Илзе имала братовчед, който учел в Хайделберг. Наричал се Егон. Бил висок, рус, широкоплещест и вечно замечтан. Младите се видели в Дрезден през ваканцията и се обикнали. Признали си любовта пред картината на Рафаел, възхитителната Сикстинска мадона, чиято ангелска нежност в чертите напомняла малко на Илзината.

Егон помолил за ръката на Илзе, но бащата, естествено, изискал от него богатство и обществено положение. И след завръщането си в Хайделберг, през свободното си от учение и дуели в Хиршгасе време, момъкът се упътвал към замъка по Алеята на философите и умувал по какъв начин да се сдобие с богатството, необходимо, за да спечели ръката на братовчедка си.

Една неделя, през януари, бил на проповед и пасторът говорил за източните мъдреци, навестили Исус в яслата. Той цитирал откъса от Евангелието на Матей, където нищо не се споменава за броя и сана на благочестивите хора, дарили Исус със злато, ливан и смирна.

През следващите дни Егон неволно мислил за тези източни мъдреци и при все че бил протестант, си ги представял като в католическата легенда увенчани с корони и трима на брой — Гаспар, Мелхиор и Балтазар. Тримата влъхви — негърът по средата — се изреждали пред очите му. Въобразявал си как и тримата носят злато. След няколко дена вече ги виждал само в образа и одеждите на алхимици и спиритисти, способни да превърнат в злато всичко, до което се докоснат.

Цялата тази фантасмагория се зародила у него само защото го привличало златото, което щяло да му позволи да се ожени за братовчедка си. Изгубил охота за ядене и пиене, сякаш подобно на цар Мидас за храна му служели само кюлчетата злато, уж добивани от астролозите, с чиито кости се гордее Кьолнската катедрала.

Егон се разровил из библиотеките и изчел всички писания, в които се споменава за тримата влъхви: достопочтеният Беда^[3], древните легенди и всички съвременни автори оспорвали достоверността на евангелията. А после, го време на разходка, в главата му се въртели златокрили мисли:

— Каква ли безценна стойност има това съкровище от чисто злато! Никъде не пише, че съкровището е било раздадено, употребено, похарчено, откраднато или намерено...

Най-сетне една вечер признал пред себе си, че копнее за съкровището на тримата влъхви. Освен любовно щастие неговото откриване щяло да му донесе и неоспорима слава.

Странното му поведение скоро озадачило професорите и студентите от Хайделберг. Странични хора не се колебаели да казват, че е луд. Другарите му го защитавали, така че той станал причина за безкрайна поредица от дуели, за които още се говори по бреговете на Некар. По-късно за него плъзнали забавни истории. Някакъв студент го проследил при една от разходките из полето. Той разказал, че Егон се приближил до някакъв вол и го заговорил:

— Търся херувим. Чувствителен съм към всякакви аналогии. Намирам вол. Всъщност херувимите са крилати волове. Но ти, воле хубав, дето си пасеш, кажи ми... Възможно ли е добродушието ти да крие частица от познанието на тези твари, които принадлежат към една от най-благородните небесни прослойки? Кажи ми, нима коледната традиция не се е запазила и в твоята раса? Нямах ли честта някой член на рода ти да е сгрял с дъха си младенца в яслата? В такъв случай, благородно животно, сътворено по подобие на херувимите, може би знаеш къде е златото на влхвите? Търся това съкровище, което ще ми донесе свещено богатство. О, воле, единствена моя надежда, отговори! Разпитах магаретата, но те са просто животни, а не образ на нещо небесно. Уви! Тези работливи твари знаят един-единствен отговор: гърленото немско потвърждение.

Било тъмна привечер. В далечните къщи се палели лампи. Селата просветвали околоръст. Волът бавно извил глава и измучал.

В Хилдесхайм доверчивата Илзе получавала от братовчед си възторжени любовни писма. И тя, и родителите ѝ предполагали, че Егон е на път да забогатее.

Дошла зимата, навалял сняг, наглед мек като лебедов пух. Той покрил дори човечетата, изваяни по къщите, и те сякаш треперели. Дошла Коледа с окичените елхи, край които се пеело:

*Коледната елха е най-хубавото дърво
на земята.
Как красиво цъфтиш, чудотворна елха,
щом грейне цветът ти,
щом грейне цветът ти.
Да, грее той!*

Една мразовита сутрин, когато шейните се плъзгали из градчето, пристигнало писмо с клеймо от Дрезден, където живеели родителите на Егон. Бащата на Илзе не намерил очилата си, та затова тя прочела писмото на глас. Посланието било печално и кратко. Бащата на Егон пишел, че синът му полудял от любов. Разказвал историята за

съкровищата на влѣхвите, което синът му желяел на всяка цена, а след това и за изстъпленията, станали причина за затварянето му в лудница, и още как непрестанно повтарял името на братовчедка си.

След това писмо Илзе бързо заляняла. Бузите ѝ хлътнали, устните ѝ побледнели, очите ѝ заблестели по-ярко. Изоставила всякаква домакинска работа и ръкоделие. Прекарвала цялото си време на пианото или унесена в мисли. А после, към средата на февруари, се заляжала.

По същото време една новина развълнувала всички жители на Хилдесхайм. Хилядолетният розов храст, чудотворен свидетел на основаването на града, загивал от студ и старост. Зад катедралата, между зидовете на гробището, където той се виел, дългогодишните му клонки съхнали. Градският съвет потърсил помощта на най-умели градинари. Всички те се признали за безсилни да го съживят. Най-сетне от Хановер дошъл един, който се заел с лечението му. Прибягнал до най-изкусни способности на изкуството си. И една сутрин, в началото на март, в Хилдесхайм настъпила голяма радост. Всички се обръщали един към друг с поздравления:

— Розата се възроди. Градинарят от Хановер ѝ възвърна живота с помощта на вещо впръскана волска кръв.

Същата сутрин родителите на Илзе оплаквали дъщеря си, умряла от любов. Когато изнасяли обвития в бяло платно ковчег, издяланите и оцветени човечета, посипани със сняг, които треперели върху фасадата на старата къща, сякаш изхлипали:

— Ринги, ринги, рае. Сбогом завинаги, Илзе. Сбогом от добродетелните грехове и от добродетелите, не тъй красиви като теб. Сбогом завинаги.

Един полк вървял пред погребалното шествие. Барабанчиците и тръбачите свирели лека и печална музика. Жените казвали с поклон:

— Легендарният розов храст се възроди, ала погребват Розата на Хилдесхайм.

[1] Добродетелите, чийто обект е самият бог и които са най-важни за спасението на душата. Те са вярата, надеждата и любовта (теол.). — Б.пр. ↑

[2] Смелост, справедливост, предпазливост и въздържание (теол.). — Б.пр. ↑

[3] Английски монах, живял през XVI в., автор на редица произведения и по-специално различни коментари върху Свещеното писание. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.